

Charlotte
McConaghy

POSLEDNÍ MIGRACE

Jak opuštěný bude svět,
když v něm zůstaneme sami?

xyz

Poslední migrace

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na

www.xyz.cz

www.albatrosmedia.cz

Charlotte McConaghy

Poslední migrace – e-kniha

Copyright © Albatros Media a. s., 2021

Všechna práva vyhrazena.

Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS **MEDIA**

Charlotte
McConaghy

**POSLEDNÍ
MIGRACE**

xyz

Věnováno Morgan

*Zapomeň na bezpečí.
Žij tam, kde se bojíš žít.*

—RÚMÍ

PRVNÍ ČÁST

1

Zvířata vymírají. Brzy tu budeme sami.

Můj manžel jednou na skalnatém pobřeží nezkrotného Atlantiku objevil kolonii buňňáčkovitých. Tu noc mě tam vzal. Nevěděla jsem, že byli jedni z posledních svého druhu. Věděla jsem jen to, že byli divocí v nočních jeskyních a odvážní, když se střemhlav vrhali skrz měsícem osvětlenou hladinu. Zůstali jsme s nimi a těch několik tmavých hodin jsme byli schopni předstírat, že jsme stejní, také divocí a volní.

Kdysi, když zvířata odcházela, skutečně odcházela, a nešlo jen o varování před temnou budoucností, ale teď, právě teď, při masovém vymírání, které jsme mohli zažít na vlastní kůži, jsem se rozhodla sledovat ptáky přes oceán. Možná jsem doufala, že mě zavedou tam, kam všichni uprchli, všechna ta stvoření, o kterých jsme si mysleli, že jsme zabili. Snad jsem si myslela, že bych dokázala objevit nějakou hroznou věc, která mě přiměla opustit lidi a všechno, navždy. Nebo jsem možná jen doufala, že poslední ptačí migrace by mě mohla zavést na místo, kam patřím.

Kdysi to byli ptáci, kdo mě přivedl k divokosti.

GRÓNSKO

Doba hnízdění

Jediné štěstí bylo, že jsem se zrovna dívala, když se to stalo. Křídlem zavadila o tenký drát a koš nad ní se opatrně zavřel.

Napřímím se.

Zpočátku nereaguje. Ale nějak ví, že už není svobodná. Nyní se svět okolo ní trochu změnil, nebo spíše hodně.

Pomalou se přibližuji, nechci ji vylekat. Vítr křičí, štípe mě do tváře i do nosu. Ostatní jejího druhu jsou všude kolem, na zledovatělých kamenech nebo krouží vzduchem, ale jsou rychlí a vyhýbají se mi. Pod botami mi křupe, vidím její rozčepýřené peří, první nerozhodné zamávání, moment, kdy se pokouší osvobodit. Hnízdo, které postavila se svým partnerem, je prosté – poházená tráva a větvičky zaklíněné ve skalní trhlině. Už ho nepotřebuje – mláďata se už sama potápí pro potravu – ale ona se stále vrací jako všechny mámy, neschopná je opustit. Zatajuji dech, zatímco natahuji ruce, abych zdvihla koš. Plácne křídly pouze jednou, náhlý výbuch vzduchu předtím, než ji moje studené ruce obejmou a zabrání pohybu křídel.

Teď musím být rychlá. Nacvičovala jsem to, a tak jsem. Mé prsty jí hbitě obepínají pásek okolo nohy, posunuji ho přes kloub nahoru pod

peří. Vydává zvuk, který velmi dobře znám, ten, jenž po většinu noci ze spaní vydávám i já.

„Promiň, už to bude, už to bude.“

Začínám se třást, ale pokračuji, už je příliš pozdě, dotkla jsem se jí, označila ji, otiskla na ni své lidské já. Jaká ošklivá věc.

Plast jí spolehlivě obepíná nohu, drží tracker na místě. Jednou blikne, aby mi dal vědět, že funguje. A právě ve chvíli, kdy se ji chystám pustit, se zklidňuje, a tak uvnitř dlaní ucítím tlukot jejího srdce.

To mě zastaví – to rytmické *bum, bum, bum*. Je to tak rychlé a tak křehké.

Má červený zobák, jako kdyby ho smočila v krvi. To ji v mé mysli dělá silnou. Pokládám ji zpět do hnízda a pomalu se vytrácím, klec беру s sebou. Chci, aby vzlétla k nebi, plná svobody, chci, aby měla v křídlech zuřivost – a je to tu, je velkolepá, když se vzdouvá. Červené nohy jí ladí k zobáku. Černá sametová čepička. Dvojitě ocasní čepele a ta křídla, břitkost jejich ostří, ta elegance.

Sleduji, jak krouží vzduchem, pokouší se porozumět nové části svého já. Tracker jí nepřekáží – je malý jako nehet od malíčku a velmi lehký – ale jí se nelíbí. Najednou na mě střemhlavě útočí, pronikavě křičí. Zazubím se, vzrušená, a schoulím se, abych si ochránila obličej, ale už to neopakuje. Vrací se k hnízdu a usedá do něj, jako kdyby tam stále bylo vejce, které musí chránit. Pro ni se předchozích pět minut nikdy nestalo.

Byla jsem tady venku šest dní sama. Déšť s větrem mě bičovaly ze všech stran, a včera večer mi odnesly stan do moře. Více než tucetkrát jsem byla poklovaná do hlavy a do rukou ptáky, kteří jsou považováni za nejstarostlivější na celé obloze. Ale odměnou za svou námahu se mi podařilo označkovat tři rybáky dlouhoocasé. A v žilách mi koluje sůl.

Zastavuji se na hřebenu kopce, abych se naposledy rozhlédla, a vítř se na okamžik zklidňuje. Ledová plocha se rozprostírá do dálky a oslňuje mě,

ohraňčen černobílým oceánem a dalekým šedým horizontem. Obrovské střepey blankytného ledu plavou malátně kolem, i teď, uprostřed léta. A tucty rybáků dlouhoocasých zaplňují bílou oblohu i zem. Ti poslední z nich, možná na celém světě. Kdybych byla schopná zůstat na nějakém místě, mohlo by to být tady. Ale ptáci nezůstávají, tak ani já.

Moje pronajaté auto je díky ventilaci, která je puštěná na plný výkon, úžasně vyhřáté. Zmrzlé ruce držím před ventilátorem a pálí mě. Na sedadle spolujezdce leží stoh papírů, pročítám si informace a tápu, hledám jméno. Ennis Malone. Kapitán lodi *Saghani*.

Vyzkoušela jsem sedm kapitánů sedmi lodí, ale myslím, že ve chvíli, kdy jsem uviděla jméno poslední lodi, si nějaká bláznivá část ve mně možná přála, aby mě ostatní zklamali. *Saghani* – inuitské slovo pro havrana.

Procházím fakta, která jsem zvládla sehnat. Malone se narodil na Aljašce před čtyřiceti devíti lety. Vzal si Saoirse a má s ní dvě malé děti. Jeho loď je jedna z posledních úředně schválených pro lov sledů obecných v Atlantiku, čehož využívá se svou sedmičlennou posádkou. Dle přístavního plánu by *Saghani* měla následující dvě noci kotvit v Tasiilaqu.

Zadávám Tasiilaq do GPSky a pomalu se vydávám ledovou cestou. Jízda do města mi zabere celý den. Opouštím polární kruh a mířím na jih. Přemýšlím, jaký zvolím přístup. Každý kapitán lodi, kterého jsem požádala, mě odmítl. Nesnesou netrénované cizince na palubě. Ani nemají rádi narušování rutiny nebo změny plavebních cest – jak jsem zjistila, námořníci jsou pověřiví lidé. Navyklá stvoření. Zejména teď, když je jejich způsob života v ohrožení. Zatímco my jsme vytrvale hubili zvířata na zemi i ve vzduchu, rybáři vylovili moře téměř k vyhynutí.

Myšlenka na pobyt na palubě jedné z těchto nemilosrdných lodí, navíc s lidmi, kteří hází odpad do oceánu, mi nahání husí kůži. Ale docházejí mi možnosti a také čas.

Po pravici se rozprostírají zelené lány poseté tisícem bílých skvrn. Nejprve si myslím, že to jsou bílé chomáčky bavlny, ale všechno se zdá být rozmazané rychlostí automobilu; ve skutečnosti je to slonovinové luční kvítí. Po mé levici, temný mořský příboj. Rozdělený svět.

Mohla bych zapomenout na posláním, pokusit se spolknout to neodbytné nutkání. Najít si nějaký starý domek a usadit se. Zahradničit, chodit na procházky a sledovat, jak ptáci pomalu mizí. Ta myšlenka mi proletí hlavou, ale mění se. Sladkost okamžiku by mohla zhořknout, a dokonce i takhle veliké nebe bych mohla brzy vnímat jako klec. Nezůstanu. I kdybych toho byla schopná, Niall by mi to nikdy neodpustil.

Rezervuji si levný hotelový pokoj a odkládám věci na postel. Podlahu pokrývá ošklivý žlutý koberec, ale mám výhled na fjordy a vlnami omývané úpatí kopce. Za rozlehlými vodami se táhnou šedé hory protnuté žilami sněhu. Méně sněhu, než bývalo. Teplejší svět. Zapínám notebook a odcházím si omýt slanou tvář a vyčistit zanedbané zuby. Sprcha volá, ale nejprve musím zaznamenat svou práci.

Zapisuji tři okroužkované rybáky a se zatajeným dechem spouštím sledovací software. S pohledem na blikající červené tečky vydechuji úlevou. Neměla jsem ponětí, zdali budou fungovat, ale tady jsou – tři malí ptáci, kteří se na zimu vydají na jih, a když půjde vše podle plánu, vezmou mě s sebou.

Když jsem osprchovaná, vydrhnutá a teple oblečená, dávám několik papírů do batohu a mířím ven, jen na chvíli se zastavuji u mladé recepční, abych se zeptala na nejlepší hospodu. Prohlíží si mě, asi se podle mého věku rozhoduje, co mi doporučit, a poté mi radí, abych vyzkoušela bar v přístavu. „Máme zde i *Klubben*, ale myslím, že pro vás bude příliš... rychlý,“ dodává a zachichotá se.

Usmívám se, cítím se staře.

Chůze skrz Tasiilaq je kopcovitá a příjemná. Barevné domy na nerovném terénu, červené, modré i žluté, tvoří výrazný kontrast se zimním světem okolo. Jsou jako veselé hračky rozházené v kopcích; všechno se z pohledu těchto panovačných hor zdá menší. Obloha je sice jen obloha, avšak zde působí neobyčejně. Je větší. Na chvíli si sedám, sleduji ledovce plující skrz fjordy a nemohu přestat myslet na rybáka a jeho srdce, bušící v mé dlani. Stále cítím jak přede *bum, bum, bum*, tlačím si rukou na srdce a představuji si, že nám bijí současně. Co ale *nečítím*, je můj zmrzlý nos, a tak mířím do baru. Byla bych ochotná vsadit všechno, co mám (momentálně toho moc není) na to, že pokud v přístavu kotví rybářská loď, její námořníci tráví veškerý čas, kdy zrovna nespí, popíjením alkoholu.

Navzdory pozdnímu večeru je slunce stále jasné – v tuto sezonu hluboko nezapadá. S tuctem podřimujících psů uvázaných před barem k potrubí je zde také starý muž, opírá se o zeď. Místní – podle toho, že nemá bundu přes košili. Jen se na něj podívám a je mi zima. Když se přibližuji, všímám si něčeho na zemi a ohýbám se, abych zdvihla peněženku.

„Není tohle vaše?“

Někteří psi se budí a zvědavě si mě prohlížejí. Muž dělá to samé a já si uvědomuji, že není tak starý, jak jsem myslela, ale je hodně opilý. „Uteqqissinnaaviuk?“

„Ehm... promiňte. Já jen...“ Podávám mu zdviženou peněženku.

Vidí ji a najednou se usmívá. To teplo je až udivující. „Angličanka, že?“
Přikývuji.

Bere peněženku a strká si ji do kapsy. „Díky, drahoušku.“ Je Američan, má hluboký a zvučný hlas.

„Neříkejte mi drahoušku,“ mírně se bráním, zatímco si ho pokradmu prohlížím. Pod vlasy v barvě pepře a soli a hustými černými vousy je pravděpodobně pozdní čtyřicátník, ne šedesátník, jak se zdálo na první pohled. Vrásky mu lemují blede oči. Je vysoký a ohnutý, jako kdyby se

celý život snažil, aby nemusel být. Působí mohutně. Obrovské ruce a nohy, ramena, hrud, nos i břicho.

Trochu se pokyvuje.

„Potřebujete se někam dostat?“

Znovu se usmívá. Drží mi otevřené dveře a poté je za mnou zavírá.

V malém zádveří setřásám kabát, odmotávám šálu, sundávám čepici a rukavice a věším vše na věšák, připravuji si je na odchod. V těchto sněžných zemích existuje rituál, jak odkládat teplé oblečení. Uvnitř plného baru hraje žena na piano pohodovou hudbu, v krbu uprostřed místnosti praská dřevo. Muži i ženy jsou roztroušeni u stolů a na pohovkách pod vysokým stropem se silnými dřevěnými trámy, v rohu hraje několik mladíků kulečník. Je modernější než většina nepopiratelně okouzlujících hospod, které jsem po příjezdu do Grónska navštívila. Objednávám si sklenici červeného a přecházím k vysokým barovým židlím u okna. Odsud znovu vidím fjordy, díky tomu je pro mě snadnější zůstat uvnitř. Nejsem zvyklá být uvnitř.

Očima přejíždím po hostech, hledám skupinu mužů, kteří by mohli být posádkou *Saghani*. Nevidím nikoho nápadného – jediná docela veliká skupina mužů a žen hraje nějakou hru na otázky a odpovědi a popíjí černé pivo.

Sotva jsem si dala doušek předraženého vína, spatřím znovu toho muže z venku. Nyní je dole u břehu, vítr mu profukuje skrz vousy a bičuje holé ruce. Zvědavě ho pozoruji, dokud nenakráčí přímo do ledové vody a neztratí se pod hladinou.

Málem vyleji víno, když sklouzávám z barové stoličky. Nezdá se, že by měl v plánu vyplavat zpátky na hladinu. Ani teď... nebo teď, a ani po chvíli ne. Bože – on se opravdu nevyonoří zpět. Otevírají se mi ústa, abych zakřičela, ale zavírám je. Namísto toho utíkám. Dveřmi do zádveří, dolů po dřevěných schodech tak kluzkých od sněhu, že je málem sjedu

po zadku, a ke studenému zablácenému břehu. Někde blízko se ozývá psí štěkot doprovázený vysokým kňučením.

Jak dlouho trvá, než člověk umrzne? V těchto vodách moc dlouho ne. A on se stále nevynořil.

Vrhám se do vody a –

Bože.

Duše mi vylétá skrz všechny póry z těla ven.

Chlad znám, je brutální. Na moment mě svírá a tlačí do cely, nabílené kamenné cely, kterou znám jako svého milence, strávila jsem v ní čtyři roky, a protože mě chlad vrací zpět, trávím příliš mnoho vzácných vteřin čekáním na smrt, až bude všemu konec, právě teď, nemohu už déle čekat, není ve mně nic, co by nepřestalo –

Úderem do plic se mi vrací jasná mysl. Hýbej se, přikazuji si. V chladu jsem vždy byla jako ryba ve vodě – chodila jsem plavat dvakrát denně, ale zdá se to tak dlouho, že jsem to zapomněla, odvykla jsem si. Kopu své vodou nasáklé tělo směrem k velikému muži pod sebou. Oči má zavřené, sedí na dně fjordu a je znepokojivě klidný.

Rukama ho pomalu objímám v podpaží. Odrážím se ode dna a lapajíc po dechu ho táhnu k hladině. Už se hýbe, zhluboka se nadechuje a kráčí z vody ven – se mnou v náručí, jako kdyby to byl on, kdo mě zachránil, a ne naopak. Jak se to ksakru stalo?

„Co to *děláte?*“ těžce oddechuje.

Na chvíli nemám slov. Je mi zima, až to bolí. „Topil jste se.“

„Jen jsem se potopil, abych vystřízlivěl!“

„Cože? Ne, vy...“ vysmeknu se mu a škrábu se dál na břeh. Pomalu se vracím do reality. Zuby mi drkotají tak silně, že když se směji, musím vypadat jako šílenec. „Myslela jsem, že potřebujete pomoc.“

Nemohu si zcela vybavit logiku, která mě do této situace přivedla. Jak dlouho jsem čekala, než jsem vyběhla? Jak dlouho byl pod vodou?

„Dnes večer už podruhé,“ říká a dodává: „Promiňte. Měla byste se jít zahřát, drahoušku.“

Z baru vyšli další lidé, aby se podívali, kvůli čemu nastalo pozdvižení. Shromáždili se na balkonu, vypadají zmateně. Ach, to je ponížení. Znovu se směji, ale spíš sípu.

„Jste v pohodě, šéfe?“ křičí z davu kdosi s australským přízvukem.

„Fajn,“ odpovídá. „Nedorozumění.“

Pomáhá mi na nohy. Mám uvnitř chlad a – ksakru, bolest. Tenhle chlad jsem už cítila, ale je to dávno. Jak to tak dobře zvládá?

„Kde bydlíte?“

„Byl jste pod hladinou tak dlouho.“

„Dobré plíce.“

Klopýtám na břeh. „Jdu se zahřát.“

„Nebudete potřebovat –“

„Ne.“

„Hej!“

Zastavuji se a dívám se přes rameno.

Ruce i rty má modré, ale vypadá, že mu to nevadí. Naše oči se setkávají. „Díky za záchranu.“

Salutuji. „Kdykoliv.“

I se sprchou horkou nadoraz je mi stále zima. Kůži mám plnou červených fleků, opařenou, ale necítím to. Pouze dva prsty u pravé nohy mě s návratem tepla brní, což je zvláštní, protože jsem o ně před pár lety přišla. Tyhle dva neexistující prsty často cítím, ale teď mě znepokojuje jiná věc – jak snadno se má mysl vrátila zpět do cely. Jsem zděšená tím, jak jednoduché pro mě bylo ponořit se do vody, místo abych volala o pomoc.

Můj instinkt tonoucího.

Když jsem na sebe natáhla každý kus oblečení, co mám, беру si pero a tužku, sedám ke křivému stolu a píši manželovi neohrabaný dopis.

Takže, takhle se to stalo. Tak důkladně jsem se ztrapnila, že není cesty zpět. Celá vesnice viděla cizí ženu, jak se vrhla do ledového fjordu, aby z nevysvětlitelných důvodů obtěžovala muže, který si hleděl svého. Alespoň z toho bude dobrý příběh.

A ani se to nepokoušej proti mně použít jako další důvod k přesvědčování, že mám jet domů.

Tohle ráno jsem označila třetího ptáka a opustila hnízdiště. Přišla jsem o stan a téměř i o rozum. Ale trackery fungují a našla jsem muže s lodí dost velikou na to, aby mohl vyrazit na cestu, takže zůstávám zde v Tasiilaqu, dokud ho nepřemluvím, aby mě svezl. Nejsm si jistá, jestli dostanu další šanci, a nevím, jak přinutit svět změnit se způsobem, který by pro mě byl lépe zvládnutelný. Zdá se, že nikdo nikdy nedělá to, co bych chtěla. Tohle je místo, které ti dá jasně najevo, jak jsi bezmocný. Nikdy jsem nad tebou neměla moc a jsem si sakra jistá, že ani nad ptáky. A sama nad sebou mám kontrolu snad ještě menší.

Přeji si, ays tu byl. Dokážeš kohokoliv k čemukoliv přesvědčit.

Přestávám psát a upřeně se dívám na naškrábaná slova. Vypadají hloupě, jak si tak leží na stránce. Po dvanácti letech jsem se nějak zhoršila ve vyjadřování pocitů, a takhle by to fungovat nemělo – ne s nejmilovanější osobou.

Voda byla tak studená, Nialle. Myslela jsem, že mě zabije. A na chvíli jsem si to přála.

Jak jsme se sem dostali?

Chybíš mi. To vím nejlépe. Napíšu ti zítra.

F x

Vkládám dopis do obálky a nadepisuji adresu, poté ho dávám k ostatním, které jsem ještě neodeslala. Do končetin se mi vrací cit, v žilách mi nepravidelně pulzuje – je to zvláštní pocit, který vnímám jako kombinaci vzrušení a zoufalství. Přeji si, aby pro to existovalo nějaké slovo. Znáám ten pocit velmi dobře, možná bych ho měla sama pojmenovat.

Ať tak nebo tak, noc je ještě mladá a já mám stále práci.

Nejsem si jistá, kdy jsem poprvé začala snít o této cestě. Nebo kdy se stala mou součástí, a to natolik přirozenou, jakou je potřeba dýchat. Je to už dlouho, nebo mi to tak alespoň připadá. Tu myšlenku jsem v sobě nijak nepěstovala, prostě mě celou pohltila. Nejprve jako nemožná, bláznivá fantazie: představa o rybářské lodi a kapitánovi, který mě sveze tak daleko na jih, jak to jen půjde. Nápad sledovat migrující ptáky, nejdelší přirozenou migraci, jakou kdy živá bytost podnikla. Ale vůle je silná věc a ta moje by se dala nazvat strašlivou.

2

Narodila jsem se jako Franny Stoneová. Moje irská maminka mě porodila v malém australském městě, kde zůstala opuštěná, zlomená a sama. Při porodu málem zemřela, příliš daleko od nejbližší nemocnice. Ale přežila to, byla bojovníkem až do morku kostí. Nevím jak získala peníze, ale nedlouho poté jsme se přesunuly zpět do Galwaye, kde jsem strávila prvních deset let života v dřevěném domku tak blízko moře, že jsem byla schopná sladit svůj rychlý dětský puls se šuměním vln během přílivu a odlivu. Myslela jsem si, že nám říkali Stoneovi, protože jsme žily ve městě obklopeném nízkými kamennými zdmi, které se stříbrně táhly žlutými poli na kopcích. Jakmile jsem byla schopná chodit, toulala jsem se podél těch klikatých zdí, prsty jsem přejížděla přes hrubé okraje a věděla jsem, že musí vést k místu, ze kterého doopravdy pocházím.

Protože od začátku mi byla jasná jedna věc: já sem nepatřím.

Toulala jsem se. Skrz dlážděné ulice nebo do výběhů pro koně, kde vysoká tráva šeptala své sss, když jsem jí procházela. Sousedé mě vídávali zkoumat květiny ve svých zahradách, nebo jsem venku na vzdálených kopcích šplhala na jeden ze stromů tak ohnutý větrem, že se jeho křehké prsty dotýkaly země. Říkávali: „Podívej, Iris, ona se ráda toulá, a to je tragédie.“ Máma nenáviděla, když mě za to kritizovali, ale byla upřímná ohledně toho, že nás táta opustil. Nosila to zranění

jako medaili cti. Stávalo se jí to celý život: lidé ji opouštěli a jediným způsobem, jak s tím žít, bylo, že to nesla hrdě. Ale říkala mi téměř každé ráno, že kdybych ji někdy opustila, bylo by to její poslední prokletí a vzdala by to.

A tak jsem zůstávala a zůstávala až do jednoho dne, kdy už jsem déle zůstat nemohla. Byla jsem z jiného těsta.

Neměly jsme peníze, ale často jsme chodily do knihovny. Podle mámy uvnitř stránek románu žila jediná krása, kterou život nabízel. Mamin-ka prostřela na stůl talíř, šálek a knihu. Četly jsme si při jídle, když mě koupala, když jsme ležely, třásly se v postelích a poslouchaly křik větru, jak se žene skrz rozbitá okna. Četly jsme si, když jsme balancovaly na nízkých kamenech, které ve svých básních proslavil Seamus Heaney. Způsob jak odejít a přitom ve skutečnosti zůstat.

Poté jednoho dne, jen kousek za Galwayí, kde proměnlivé světlo vyluhuje modrou z vody a rozprostírá ji po vysoké trávě, jsem potkala chlapce a on mi vyprávěl příběh. Před dávným časem žila paní, která strávila celý svůj život tím, že vykašlávala peří, a jednoho dne, kdy byla už zkroucená a šedivá, se proměnila v černého ptáka. Od té doby ji soumrak držel ve svém otroctví a veliká noční zívající ústa ji celou spolkla.

Tohle mi dovyprávěl a políbil mé rty od vinných brambůrků. Rozhodla jsem se, že tohle bude můj nejoblíbenější příběh ze všech a že se chci stát ptákem, až zestárnu.

Jak jsem s ním mohla potom všem neutéct? Bylo mi deset let, do školní tašky jsem si sbalila pouze knížky, hodila ji na ramena a odešla. Jen krátce, abych se rozhlédla, malé dobrodružství, nic víc. Vyrazili jsme v bouři ještě to samé odpoledne a měli jsme společnou cestu nahoru západním pobřežím Irska, dokud se jeho velká rozvalená rodina nerozhodla otočit auta a karavany a zamířit do vnitrozemí. Já jsem nechtěla opustit moře,

tak jsem tajně vyklouzla pryč, aniž by si toho někdo všiml, a strávila jsem dva dny na bouřlivém pobřeží. To bylo místo, kam jsem patřila, kam všechny ty stříbrné, kamenné zdi vedly. K soli, moři a větru, který mohl člověka odnést pryč.

V noci se mi zdálo o peří v plicích, tolik jsem se dusila. Vzbudila jsem se kašláním, vyděšená, a věděla jsem, že jsem udělala chybu. Jak jsem ji mohla opustit?

Chůze do vesnice byla delší, než co jsem kdy ušla, a knihy najednou tolik ztěžkly. Začala jsem je nechávat podél cesty, stopa slov v mé brázdě. Doufala jsem, že by někomu jinému mohly pomoci najít cestu. Hodná, tlustá paní v pekařství mi dala chlebové placky, zaplatila mi lístek na autobus a počkala se mnou, až přijede. Namísto mluvení si broukala a ta melodie mi zůstala v hlavě. Dokonce i poté, co jsem odjela z nádraží, mi její hluboký hlas zněl v uších.

Když jsem přijela domů, moje maminka byla pryč.

A bylo to.

Možná si pro ni přišla peříčka, jak mi ve snu šeptala, že to udělají. Možná se pro ni vrátil můj táta. Nebo ji síla smutku učinila neviditelnou. Ať tak nebo tak, moje toulavé kecky ji nakonec opustily, jak mě varovala.

Vzali mě z mamčině domu a poslali mě zpět do Austrálie, abych žila u babičky z tátovy strany. Už mi nedávalo smysl, abych po tom všem někde zůstávala. O mnoho let později jsem to vyzkoušela ještě jednou, naposledy, když jsem potkala muže jménem Niall Lynch. Milovali jsme se a ocejovali jsme naše jména, těla i duše. Zkoušela jsem to s Niallem stejně jako s mámou. Opravdu. Ale rytmus přílivu a odlivu moře je jediná věc, kterou jsme my lidé ještě nezničili.

TASIILAQ, GRÓNSKO

Sezona hnízdění

Druhý pokus. Tentokrát před barem není žádný muž, pouze psi, kteří si mě ospale prohlížejí a ztrácejí zájem, když okolo nich jen tak procházím.

Když vstupuji, mezi hosty zavládne zvláštní šum a poté, téměř jednotně, propuknou v potlesk. Vidím ho u jednoho ze stolů, široce se usmívá a tleská s ostatními. Zatímco mířím k baru, poplácávají mě po zádech a mně začíná být do smíchu.

Někoho potkávám u baru, zubí se. Je mu možná třicet, hezký, s dlouhými hnědými vlasy do drdolu. Spodní zuby má nápadně křivé. „Pití pro dámu je dnes večer na nás,“ říká barmanovi, je to nějaký Australan, možná ten, který předtím volal z balkonu.

„Není potřeba –“

„Zachránila jste mu život.“ Znovu se usmívá a já nevím, jestli si dělá legraci, anebo si to doopravdy myslí. Rozhodla jsem se, že mi na tom nezáleží – pití zdarma je pití zdarma. Objednávám si další sklenici červeného a poté si s ním potřesu rukou.

„Jsem Basil Leese.“

„Franny Lynchová.“

„Líbí se mi jméno Franny.“

„Mně se líbí Basil.“

„Už je vám fajn, Franny?“

Nikdy jsem tu otázku neměla ráda. I kdybych umírala na mor, tak bych ji neměla ráda. „Je to jen studená voda, ne?“

„Jasně, ale existuje studená a studená.“

Basil mi sám od sebe odnáší pití ke svému stolu, tak ho následuji. Sedí u něj s „topícím se mužem“ – který se také zvládl převléct do suchého – a několika dalšími. Představil mě Samuelovi, zavalitému muži po šedesátce se svůdnou kšticí zrzavých loken, poté Anikovi, štíhlému Inuitovi. Pak Basil ukazuje na mladé trio u kulečnicku. „Ti dva idioti jsou Malachai a Daeshim. Nejnovější a nejblbější členové posádky. A ta prdelka je Lea.“

Vidím jednoho zanedbaného korejského muže a druhého vytáhlého, černého. Ta žena – Lea – je také černá, ale vyšší než oba muži. Všichni tři jsou uprostřed vášnivé hádky o pravidlech kulečnicku, a tak se nakonec otáčím k topícímu se muži s očekáváním, že budeme představeni, ale Basil se místo toho pouští do detailní stížnosti na večeři, kterou mu zrovna přinesli.

„Je to převařené, příliš mastné a někomu ujela ruka s oreganem. A to ani nemluvím o žalostně odfláknuté obloze. Podívej – podívej, jak blbě to servíruje!“

„Chtěl jsi párek s bramborovou kaší,“ připomíná mu Anik, zní zrudně.

Samuel ze mě nespustil veselé oči. „Odkud jste, Franny? Nemohu zařadit váš přízvuk.“

V Austrálii jsem zněla irsky. V Irsku si každý myslel, že jsem z Austrálie. Od úplného začátku jsem se pohybovala někde mezi, nebyla jsem schopná si udržet ani jeden.

Polykám plný doušek a ušklíbnu se nad sladkostí vína. „Když chcete, můžete mi říkat Iro-Australanka.“

„Věděl jsem to,“ říká Basil.

„Co přivádí Irku do Grónska, Franny?“ tlačí Samuel. „Jste básnířka?“

„Básnířka?“

„Nejsou všichni Irové básníci?“

Usmívám se. „Řekla bych, že si to o sobě rádi myslíme. Studuji poslední rybáky dlouhoocasé. Hnízdí podél pobřeží, ale brzy odletí na jih, dlouhou cestu na Antarktidu.“

„Pak *jste* básnířka,“ dodává Samuel.

„Jste rybáři?“ ptám se.

„Sledí.“

„Tak to musíte být zvyklí na zklamání.“

„No, připouštím, že teď je to pravda.“

„Obchody vážnou,“ komentuji. Byli varováni, včas a opakovaně. Všichni jsme byli. Ryby dojdou. Oceán je téměř prázdný. Pořád jsme brali a brali, nyní už nic nezbylo.

„Ještě ne,“ promluvil poprvé topící se muž. Tiše poslouchal, nyní se otáčím na něj.

„Ve volné přírodě zůstalo jen velmi málo ryb.“

Naklání hlavu.

„Tak proč to děláte?“ ptám se.

„Umíme jen tohle. A život bez výzvy není zábava.“

Usmívám se, ale cítím, že mám kamennou tvář. Uvnitř mě to vře a já přemýšlím, co by ten rozhovor udělal s mým mužem, který bojoval za přerušování lovu. Jeho opovržení a znechucení by nemělo hranic.

„Kapitán má srdce pro zlatý úlovek,“ říká mi Samuel a mrká na mě.

„Co to je?“

„Bílá velryba,“ vysvětluje Samuel. „Svatý grál, fontána mládí.“ Dělá tak výrazné gesto, až si pivem polije ruku. Myslím, že je opilý.

Basil se na staršího muže dívá netrpělivým pohledem a poté vysvětluje: „Je to veliký úlovek, na jaký byli zvyklí. Dost na to, aby naplnil loď a udělal z nás boháče.“

Zírám na topícího se muže. „Takže jsou to peníze, co lovíte.“

„Nejsou to peníze,“ říká a téměř mu věřím.

Chvilí přemýšlím a ptám se: „Jak se jmenuje vaše loď?“

A on odpovídá: „*Saghani*.“

Nemůžu si pomoci a začínám se smát.

„Jsem Ennis Malone,“ dodává a podává mi ruku. Je to ta největší ruka, se kterou jsem si kdy potřásla. Ošlehaná větrem, stejně jako jeho tváře a rty, pod nehty má špínu vytetovanou celoživotním úsilím.

„Zachránila ti život a tys jí neřekl ani svoje jméno?“ diví se Basil.

„Nezachránila jsem mu život.“

„Ale chtěla jste,“ dodává Ennis, „a to se počítá.“

„Měla jste ho tam nechat utopit,“ říká Samuel. „Zasloužil by si to.“

„Mohla jste mu na nohy uvázat kameny – to by ho utopilo rychleji,“ nabízí Anik a já na něj vykulím oči.

„Nezlobte se na něj,“ omlouvá ho Samuel. „Má příšerný smysl pro humor.“

Výmluvný výraz v Anikově tváři napovídá, že nemá spíše absolutně žádný smysl pro humor.

„Také nesnáší, když musí být příliš dlouho na pevnině,“ vysvětluje Ennis, zatímco sledujeme Inuitův elegantní průchod hospodou.

Malachai, Daeshim a Lea se k nám připojují. Muži vypadají otráveně a usedají ke stolu se stejně zamračenými výrazy a založenými rukama. Lea se tváří pobaveně do chvíle, než si mě všimne, poté se jejíma hnědýma očima prožene záblesk ostražitosti.

„Co se stalo tentokrát?“ ptá se Samuel.

„Dae rád vybírá pravidla, podle kterých pak hraje,“ říká Malachai jasným londýnským akcentem, „a když se cítí opravdu špatně, vymyslí si nějaká vlastní.“

„Jinak je to nuda,“ oponuje Daeshim s americkým přízvukem.

„Nuda je pro lidi bez fantazie,“ říká Malachai.

„Vůbec, nuda je užitečná – přináší inovace.“

Periferním pohledem se dívají jeden na druhého a já vidím, že oba bojují, aby se neusmáli. Jejich prsty se propletou, spor je ukončen.

„Takže, kdo je tohle?“ ptá se Lea. Francouzský přízvuk, myslím.

„To je Franny Lynchová,“ říká Basil.

Potřásám si s nimi rukou a vypadá to, že chlapci ožili.

„Selkie, co?“ ptá se Lea. Její ruka je silná a ošetřená krémem.

Chvilí mlčím, překvapená tou poznámkou a všemi ozvěnami života.

„Tulení lidé, co potápí lidi, ale nezachraňují je jako vy. Topí je.“

„Vím, co jsou zač,“ šeptám, „jen jsem nikdy neslyšela, že by selkie někoho utopila.“

Lea pokrčí rameny, pouští mou ruku, sedá si a opírá se. „To protože jsou záludné a rafinované, ne?“

Mýlí se, ale trochu se usměji a má vlastní ostražitost roste.

„To by stačilo,“ říká Daeshim. „Otázka pro vás, Franny. Dodržíte pravidla?“

Spočívají na mně oči plné očekávání.

Ta otázka se zdá trochu hloupá a málem se nad ní zasměji. Namísto toho si dávám plný doušek vína a odpovídám: „Vždy jsem se snažila.“

Ennis právě odchází k baru pro další rundu, Samuel se počtrnácté ztrácí na toaletu s poznámkou, že až budeme v jeho věku, nebude nám

to připadat tak vtípné, a Daeshim s Leou jdou ven na zmrzlá prkna na cigaretu. Já se ocitám v rohu na gauči vedle Malachaie, i když bych raději kouřila venku. Bar trochu prořídil – pianistka už pro dnešek skončila.

„Jak jste tu dlouho?“ ptá se Malachai hlubokým hlasem. Je na něm něco nevyzpytatelného, je jako vzrušené štěně, má tmavě hnědé oči a poklepává si prsty, i když už muzika nehraje.

„Jen týden. A vy?“

„Zakotvili jsme před dvěma dny. Ale vyrazíme ráno.“

„Jak dlouho jste na *Saghani*?“

„Dva roky, Dae a já.“

„Líbí se... vám tam?“

Obdaří mě zářivým úsměvem. „No, víte. Je to těžká a bolestivá práce a některé noci chcete prostě brečet, protože jste příliš zničená. A není úniku, máte pocit, že je to opravdu k ničemu, kurva k ničemu. Ale i tak to máte ráda. Je to domov. Potkali jsme se na lodi před několika lety, Dae a já, ale když jsme se tehdy dali dohromady, moc jsme tam nezapadli. Jenže téhle posádce to ani trochu nevadí, jsou jako rodina.“ Malachai se na chvíli odmlčí a poté se na mě zvesela otáčí. „Říkám vám, je to azyl pro šílence.“

„Jak to?“

„Samuel se neusadil, dokud neměl dítě v každém přístavu, odsud až po Maine, a recituje básně, protože chce, aby lidé věděli, že to umí. Basil se účastnil nějaké kuchařské show v Austrálii, ale vykopli ho, protože neuměl uvařit nic normálního – jen divný módní mikrověci, které dostanete v nóbl restauracích, víte?“

Usmívám se. „On pro vás vaří?“

„Všem ostatním zakázal vstup do kuchyně.“

„Tak se alespoň pořádně najíte.“

„Jíme až o půlnoci, protože kuchtěním tráví hodiny, a poté je to obvykle talíř něčeho, co vypadá jako písek pokrytý okvětními lístky, a je toho akorát tolik, aby vám to v puse zanechalo pachuč. A taky dokáže být pěkný pako. No, a pak je tu Anik, bože, ani nechtějte, abych o něm začínal. Náš první důstojník – už jste ho potkala? Jasně, no, vypadá jako reinkarnace vlka. Když se ho ale zeptáte jindy, je zase orel nebo had, záleží na jeho podělaný náladě. Trvalo mi věky, než jsem si uvědomil, že si ze mě dělá legraci. Nemá rád nic a nikoho. Jako doopravdy. Ale takoví jsou muži na palubě, víte? Jsme outsideři, každý z nás.“

V hlavě si o každém z posádky vedu záznam. „A Dae?“

„Bůh ho má rád – trpí mořskou nemocí. Neměl bych se smát, není to legrace. Ale teď je to část jeho denní rutiny – vzbudit se, vyzvracet se, dokončit den, vyzvracet se a jít spát. Další den se vzbudit a znovu.“

Myslím, že Malachai si to možná všechno vymýšlí, ale i tak si to užívám. Slyším v jeho hlase, jak moc je má rád. „A Lea?“

„Ta má mizernou náladu a je z nás nejvíce pověřčivá. Jen stěží si můžete krknout, aniž by ze sebe nevychrtila nějaké varování, a minulý týden jsme vypluli o dva dny později, protože nemohla šlápnout na palubu, dokud měsíc nebude ve správné konstelaci.“

„A co Ennis?“

Malachai krčí rameny. „On je prostě Ennis.“

„Jen Ennis?“

„No, nevím. Je to náš kapitán.“

„A není součástí bláznivého azylu?“

„Ne, to fakt není.“ Malachai přemýšlí, vypadá divně. „Má stejné problémy jako všichni ostatní.“

Tomu věřím od chvíle, kdy jsem toho muže našla, jak sedí ve fjordu. Čekám, až bude Malachai pokračovat. Prsty mu divoce bubnují.

„Rád se vsází, například.“

„Ale to všichni muži, ne?“

„Ne, ne takhle.“

„Co? Sport? Závody? Blackjack?“

„Cokoliv. Viděl jsem ho úplně podlehnout. Jeho odůvodnění – prostě to jde.“ Malachai přestal mluvit a mám pocit, že cítí vinu, že mi toho tolik řekl.

Přestávám o Ennisovi. „Tak proč to děláte?“ měním téma.

„Děláme co?“

„Trávíte život na moři.“

Přemýšlí. „Nejspíš mi to dává pocit, že doopravdy žiju.“ Nesměle se usmívá. „A navíc, co jiného bych dělal?“

„Protesty vás neštvou?“ Poslední dobou mám pocit, že jediné, co vidím ve zprávách, jsou násilná protestní shromáždění v rybářských přístavech po celém světě – *zachraňte ryby, zachraňte oceán!*

Malachai odvrátí pohled. „Samozřejmě že jo.“

Ennis se vrací a podává mi další sklenici vína.

„Děkuji.“

„Tak co si váš muž myslí o tom, že jste tady?“ ptá se Malachai a pokývne směrem k mému prstenu.

Nevědomky se poškrábu na ruce. „Pracuje v podobném oboru, tak to bere.“

„Věda, že?“

Přikyvují.

„Jak se tomu s těmi ptáky říká?“

„Ornitologie. Momentálně vyučuje a já dělám práci v terénu.“

„Vím, co zní jako větší zábava,“ dodává Malachai.

„Male, ty jsi ta největší slečinka na téhle polokouli,“ říká Basil a sedá si. „Sázím, že bys sis rád zalezl někam do bezpečí malé třídy. Nicméně, to bys musel umět číst...“

Malachai zdvihá prostředníček a Basil se směje.

„Co si doopravdy myslí?“ ptá se mě Ennis.

„Kdo?“

„Váš muž.“

Otevírám ústa, ale nic nevychází ven. Povzdechnu si. „Nenávidí to. Neustále ho opouštím.“

O něco později sedíme s Ennisem u okna a pozorujeme rozlehlé fjordy, které nás spolply. Za námi se jeho posádka plynule opíjí a její členové spolu bojují v *Trivial Pursuit* – ve hře na otázky, která vyvolává nespočet sporů. Lea se nezapojuje do popichování, ale samolibě vyhrává většinu kol. Samuel si čte u ohně. Jakoukoliv jinou noc bych si zahrála s nimi, poštuchovala bych je a utahovala si z nich, abych si na ně udělala názor. Ale dnes v noci mám úkol. Musím se dostat na jejich loď.

Půlnoční slunce obarvilo svět indigově a ten barevný nádech mi něčím připomíná místo, kde jsem vyrostla, tu zvláštní modrou v Galwayi. Viděla jsem slušnou porci světa a nejvíce mě udivilo, že neexistují dvě stejně barvená místa, nehledě na to, kde jste. Australské barvy jsou jasné a tvrdé. V Galwayi zase *ušmudlané*, takový láskyplný opar. Tady jsou všechny hrany řízné a studené.

„Co byste řekl tomu, kdybych vám pověděla, že dokážu najít vaše ryby?“

Ennis zdvihne obočí. Chvilí je zticha a poté reaguje: „Hádal bych, že mluvíte o svých ptácích, a řekl bych, že je to ilegální.“

„Stalo se to ilegální jen proto, že těžké lodě lovily vlečnou sítí a ta chytá a zabíjí všechnen okolní mořský život a s ním i ptáky. Ale to už nepoužíváte, ne s malou lodí. Ptáci by byli v bezpečí. Jinak bych to nenavrhla.“

„Vidím, že jste se dobře připravila.“

Přikyvuji.

„Takže o čem to ve skutečnosti mluvíme, Franny Lynchová?“